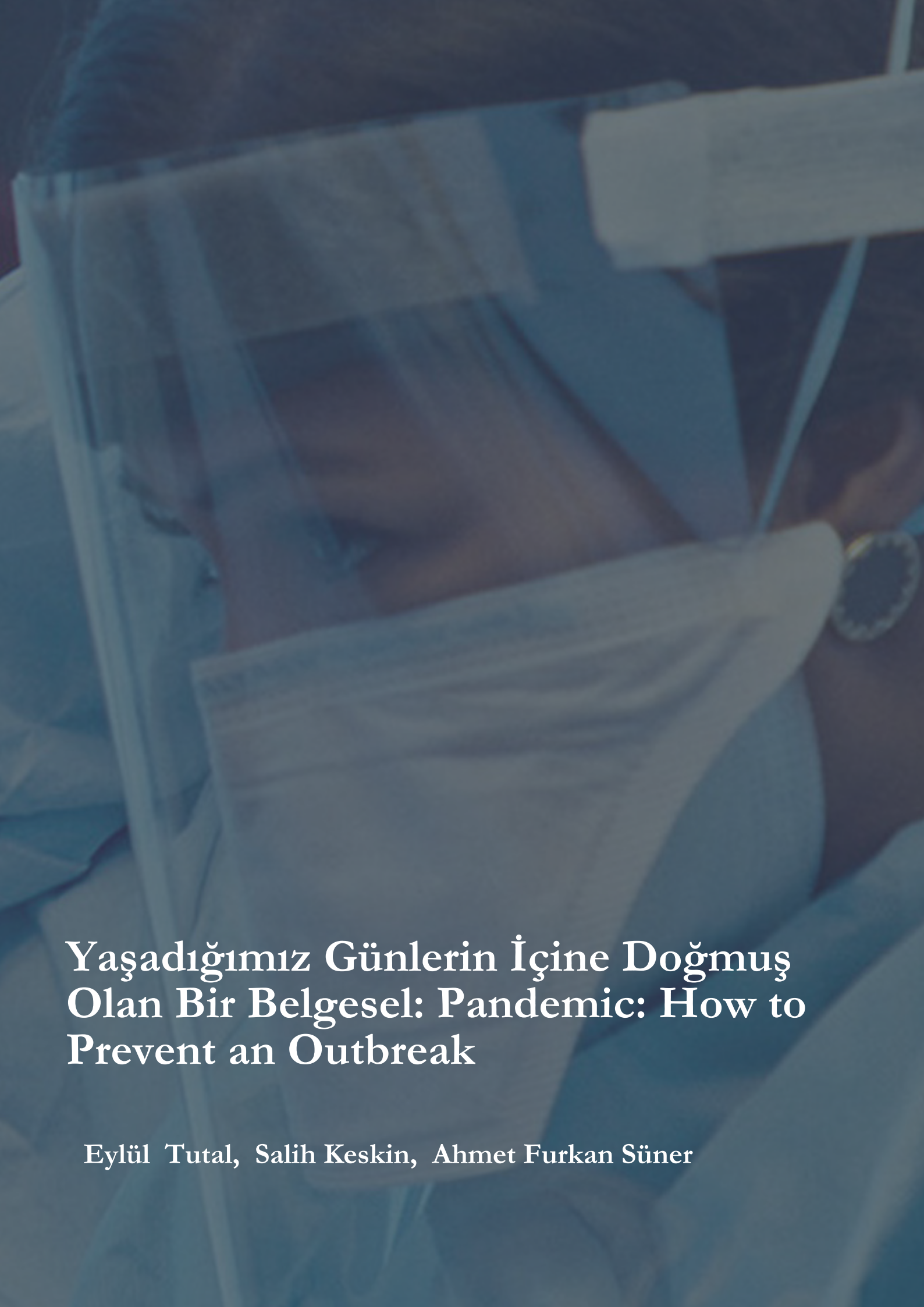

Yaşadığımız Günlerin İçine Doğmuş Olan Bir Belgesel: Pandemic: How to Prevent an Outbreak

Eylül Tatal, Salih Keskin, Ahmet Furkan Süner

Yayınlandığı dönem, tüm dünyayı kasıp kavuracak, herkesin gündemini meşgul edecek olan COVID-19 pandemisinin ilk günlerinde olmamız nedeniyle izleyenler tarafından fazlasıyla konuşulan ‘Pandemic: How to Prevent an Outbreak’, beş farklı yönetmenin katkısıyla altı bölüm halinde çekilmiştir. Bir grup bilim insanının olası bir küresel salgını önleme ya da erkenden tespit etme çabası ve bu yoldaki engeller, bu altı bölümün çok kısa bir özeti olarak söylenebilir. İlk bölümlerinde bu bilim insanlarını ve yapmaya çalıştıkları şeyleri tanıyarak diğer bölümlere hazırlanıyoruz. ‘Her Golyat’a Bir Davud Gerek’ isimli bölüm, Davud Peygamber ile Golyat isimli savaşçı devin düellosuna değinerek, bir grup bilim insanının virüslere karşı kazanmasını imkânsız gibi görsek de umudumuzu kaybetmememiz gerektiğini hatırlatıyor. Bütün grip türlerine etkili olabilecek bir aşı bulma çabası ve bu aşı için bir fon bulma gayreti anlatılıyor. Hindistan ve Afrika gibi ülkelerin zor şartlarında sağlık çalışanlarının verdiği savaş ve karşılığında bazen minnet bazen şiddet görmesi anlatılıyor. Aşı karşıtlığı ve bunun yol açtığı yeni salgınlar, sosyoekonomik farklılıkların yarattığı dramlar, göçmen krizleri, aşı temin sıkıntıları da öne çıkan konular arasında yerini alıyor. Pandemi virüsü, muhtemelen bir hayvandan geçecek olan daha önce görülmemiş bir virüs olacak ve ona karşı doğal bağışıklığımız olmayacak.’ denilerek bilim dünyasının daha önce defalarca tecrübe ettiği ve tekrar beklediği bir gerçek, halka adeta bir kehanet gibi yeniden hatırlatılıyor. Ebola salgınıyla mücadele sırasında yaşanan gelişmeler ve sıkıntılar birinci ağızdan aktarılıyor. Tıpkı COVID-19 pandemisinde olduğu gibi aşı hakkında duyulan çeşitli komplo teorilerini burda da duyuyoruz. Ayrıca Ebola ile mücadele eden ekiple-

re olan saldırılar, araçlarının yakılması, dövülerek nehre atılması gibi pek çok korkunç olayı öğreniyor ve buna rağmen mücadeleden vazgeçmeyen sağlık çalışanlarını görüyoruz. Adeta 2 yıl önceden bugünün kehanetini, yaşayacaklarımızın özetini bir dijital platform aracılığıyla hatırlıyoruz. 2020 yılında yayınlanan belgesel, 1918 yılındaki Influenza virüsü kaynaklı pandeminin yarattığı yıkım ile açılıyor ve günümüzde yaşadığımız salgınlarla mücadele eden bir grup insanın hayatına göz atmamızı sağlıyor. Adından da, çıkarımla bir salgın nasıl önlenir bakış açısıyla da eğitsel bir materyal olarak öne çıkıyor. Bulaşıcı hastalıklar surveyansı ve filyasyon hakkında detaylı bilgiler verirken bir Ebola salgınının nasıl kontrol altına alındığını başarıyla aktarıyor.

Belgeselin dikkate değer noktalarından bir diğeri ise, salgına bütüncül yaklaşımı. Birbirinden bağımsız alanlarda olsa da benzer amaca hizmet eden bir grup insanın salgın ile mücadelesi her açıdan yansıtılmaya çalışılmış. Belgesel; Aşı karşıtlığı, sağlığın sosyal belirleyicileri ve dezavantajlı gruplar gibi konular işlerken sağlık çalışanlarının evlerine ve zorlu yaşamlarına da seyirciyi konuk ediyor. Bu açıdan, COVID-19 pandemisi ile mücadelede çalışan sağlık çalışanlarına sosyal bir destek sağladığı da düşünülebilir. Belgesele göre, “Bir salgın nasıl önlenir” sorusunun yanıtı; hükümetlerin, sağlık çalışanlarının ve bireylerin hızlı yanıtı ve iş birliği olarak görünmektedir. Geçmiş pandemiler üzerinden kurgulanan belge-

selin, COVID-19 pandemisi gerçeği ile yaşayan toplumumuz için zamanlaması manidardır. Güncel pandemi, belgeseldeki bazı öngörülerin tutarlılığını da göz önüne sermiştir.

Tıp eğitiminde filmlerin, belgesellerin aktif kullanımının birçok faydası olduğu düşünülebilir. Teorik eğitimler, çoğu kez kliniklerdeki tanı ve tedavi hizmetlerine odaklanırken bireylerin sağlık kuruluşları dışında birer hayatları olduğu gerçeği göz ardı ediliyor. Teorik derslere kıyasla sinema; klinisyenleri ve yurttaşları buluşturup toplum sağlığına fayda sağlayabilir. Belgeselde ayrıca inanç konusu üzerinde de duruluyor. Pek çok sağlık çalışanı işlerine olan bağlılığını inancıyla açıklıyor. Ülkemizde de olduğu gibi sayısız kötü olayın yaşandığı bu sektörde, insanlara içtenlikle hizmet verebilmek için günümüzde sağlık çalışanları bir dayanak noktası arıyorlar. Belgeselde de bu tür zorluklardan sıkça bahsediliyor, yine şiddet karşımıza çıkıyor. Tüm Dünya’da farklı şekillerde uygulansa da hizmet ettiği şey aynı olabiliyor ve en nihayetinde direnci kıran kötü bir durum. Bu

tür zorlukları inançla kırmaya çalışmak da cabası. Sağlık çalışanları pek çok ülkede özveriyle çalışmak durumunda. Ancak bu durum, onların da birer sosyal hayatları olduğu gerçeğini unutturmamalı. Yoğun çalışma temposu içinde heba edilen anılar, ne zaman büyüdükleri anlaşılamayan ve zaman ayrılamayan çocuklar, birlikte aynı sofranın paylaşamadığı aileler, sevginin, aşkın bile aktarılamadığı eşler var. Bunlar belgeselde de anlatıldığı gibi sağlık çalışanlarının kanayan yarası. Ancak sağlık hizmeti kesintisiz sürmek durumunda ve onlar da bu duygularından ve belki de kendilerinden böylece feragat ediyorlar.

Aşı çalışmaları konusunda da bir şeyler bulabiliyoruz belgeselde. Bilim insanlarının aşılari üretmek için yaşadıkları zorlukları, bu sürecin ne kadar uzun olduğunu görebiliyoruz. Bizim ülkemizde de bilim insanlarının mücadele etmeleri gereken bir problem var: Çalışmalara maddi destek bulabilmek. Dünya’nın gelişmiş ülkelerinden birinde yaşayıp bilim insanı olarak çalışanların dahi çalışmalarına fon sağlamak amacıyla, bazı kuruluşlardan yardım belediklerini ve yardımlar olmazsa bilim yapabilmek

adına çaresiz kalabildiklerini de belgeselde görebiliyoruz. Tüm bunlar gerçekleştiğinde, tek dozluk aşıyla gripten kurtulabilmek belki de mümkün olacak. Belgesel aynı zamanda Ebola salgını ile mücadele edilirken bile Dünya'daki dengesizlikleri görmemizi sağlıyor. Bir tarafta tek bir hasta için olağanüstü önlemler alabilen ABD bulunurken, diğer yanda Ebola ile mücadele için insanların zor ikna edilebildiği bir Demokratik Kongo Cumhuriyeti bulunuyor. Öyle ki insanlar kaçmasın ve hastalık yayılmasın diye karantina dahi uygulanmıyor. Sağlık çalışanlarının işi bu anlamda çok zor. Bulaşıcı hastalıkların bittiğini ve mikroorganizmalara karşı kazandığımızı düşündüğümüz zamanlardan, her yeni günle birlikte yeni bir hastalığın patlak verdiği bir Dünya'ya evriliyoruz hep birlikte. Tüm bu zengin içeriğiyle değerlendirilmesini istediğimiz *Pandemic: How to Prevent an Outbreak*(2020), Netflix platformu üzerinden İzlenebilir.

Fotoğraflar: Netflix, *Pandemic: How to Prevent an Outbreak* (2020)